

Factori care influenteaza productia de lapte

Descriere imagine:
Capre pe pasune

Pentru a obtine o cantitate cât mai mare de lapte de la caprele pe care le crestem, este bine sa cunoastem si sa reducem la minim factorii care o pot influenta negativ si pe care îi prezentam în acest articol.

? Starea de sanatate. Majoritatea bolilor influenteaza negativ sau inhiba total productia de lapte prin reducerea partiala sau totala a consumului de apa si furaje, ceea ce duce la slabirea organismului. Dintre cele mai frecvente si nedorite afectiuni le mentionam pe cele ale ugerului, ale aparatului reproducator si digestiv, ale membrilor, precum si cele parazitare si intoxicatiile.

? Vârsta conditioneaza sever (10-40%) productia de lapte, fie direct (la animalele batrane scade capacitatea de consum si de digestie a furajelor, precum si intensitatea functiilor vitale si se reduce capacitatea de refacere a tesutului alveolar), fie indirect, prin ordinea lactatiei. Nivelul maxim al productiei de lapte este atins în lactatii diferite în functie de gradul de ameliorare, de precocitatea rasei si de longevitatea productiva.

Productia de lapte la caprele din Franta este cu 25% mai mica la prima lactatie comparativ cu a doua si cu 10% la lactatia a doua comparativ cu a treia. De la a patra lactatie, cantitatea de lapte mulsa începe sa scada usor pâna la lactatia a sasea, dupa care descresterea se accentueaza.

Vârsta are influenta si asupra procentului de grasime care este maxim la fatarea 3-4 si apoi scade treptat. Sunt multi crescatori care afirma ca vârsta este cea mai importanta sursa de variatie a productiei de lapte într-o turma.

? Vârsta la prima fatare influenteaza semnificativ productia de lapte. Vârsta optima a caprelor la prima fata

re este conditionata de nivelul de furajare si de precocitatea somatica si reproductiva a rasei. Realizarea primei fatari la o vârsta tânara (11-12 luni) si la o dezvoltare corporala sub 70% din greutatea de adult pr ovoaca frecvent distocii la fatare si reduce cantitatea de lapte, cel putin la primele lactatii. Trebuie mentionat ca, indiferent de rasa, precocitatea reproductiva este foarte pronuntata la capre. Sunt frecvente cazurile în care caprele se monteaza în primul an de viata (mai ales când tineretul nu se separa pe sexe de la vârsta de 4-5 luni) si dupa fatare ramân mici cu o capacitate lactogena redusa.

Realizarea primei fatari la 3-4 ani, fata de 2 ani (vârsta considerata normala la rasele autohtone) are ca efect scaderea productiei de lapte din cauza proliferarii tesutului adipos în dauna celui secretor.

? Stadiul lactatiei. Pe parcursul unei lactatii, cantitatea zilnica de lapte nu este uniforma, chiar în conditii optime de îngrijire si furajare. Reprezentând grafic dinamica cantitatii zilnice, saptamânale sau lunare pe durata lactatiei se obtine curba de lactatie. Aceasta se poate determina pe individ, turma sau chiar rasa. În conditii normale, curba de lactatie prezinta trei faze:

Faza ascendenta (lactatia timpurie) dureaza 2-3 luni de la începutul lactatiei. La caprele care fata p rimavara (martie) faza ascendenta se suprapune si cu scoaterea la pasunat într-o perioada (aprilie, mai, i unie) când iarba este la discretie, succulenta si bogata în proteina. În aceste conditii, vârful curbei de lactatie se atinge mai repede si curba de lactatie este asimetrica.

Faza de platou (lactatia de mijloc) se caracterizeaza prin mentinerea productiei de lapte aproape de acelasi nivel o perioada de cca. doua luni.

Faza descendenta (lactatia târzie) începe printr-o scadere mai lenta a productiei de lapte pe durata unei luni, apoi reducerea se accentueaza pâna la întarcarea caprelor. Aceasta faza dureaza cel mai mult, având în vedere ca mulsul se poate prelungi pâna în luna a treia de gestatie.

La capre se întâlnesc frecvent curbe de lactatie cu doua vârfuluri sau întinse. Se prefera indivizii cu o ascesiune moderata a curbei, dar cu o persistenta lunga a fazei de platou.

Stadiul lactatiei influenteaza si compozitia laptelui. Grasimea, în primul rând, dar si proteina si sarurile minerale scad usor în faza ascendenta si cresc accentuat în faza descendenta.

? Greutatea corporala se apreciaza ca are o influenta însemnata asupra productiei de lapte, dar mai mica decât vârsta. Odata cu cresterea greutatii corporale creste si volumul abdomenului si, ca urmare, si capacitatea de ingerare a furajelor.

La capre, corelatia dintre volumul abdomenului si cel al rumenului este foarte strânsa ($r = 0,98$), dar corelatia dintre greutatea corporala si productia de lapte, determinata pe zeci de mii de indivizi, este mult mai scazuta ($r = 0,35$), întarind convingerea ca baza ereditara individuala are o influenta mai mare.

Multi cercetatori considera ca, la capra, greutatea corporala are o influenta de numai 10% asupra productiei de lapte, iar influenta asupra continutului în grasimi este foarte slaba, dar semnificativa.

În timp, s-a conturat observatia ca aceste corelatii pozitive la rasele specializate pentru lapte se mentin numai pâna la o limita a greutatii corporale si ca marirea exagerata a acesteia necesita consumuri mai r

indicate de concentrate, întrucât volumul tubului digestiv nu crește odată cu masa corporală.

? Gestatia influențează negativ producția de lapte, din cauza antagonismului dintre hormonii gestației și cei care controlează sinteza și ejecția laptelui. Totuși, la capre, mulșul poate continua până în partea a doua a gestației fără a afecta semnificativ lactația următoare.

? Prolificitatea. Numărul ieșilor fatati și alptati are o influență asupra producției de lapte chiar mai mare decât cantitatea de hrană administrată în timpul gestației și lactației. Caprele care au fatat doi ieși, în condiții normale de furajare, produc cu 25-35% mai mult lapte față de cele care au fatat un singur ied.

Ieșii din fatarile simple nu pot consuma, în primele 3-4 săptămâni de viață, întreaga cantitate de lapte pe care o pot produce caprele mame, motiv pentru care în uger rămâne lapte, iar țesutul alveolar nu este stimulat să producă o nouă cantitate. Este foarte important ca laptele rămas neconsumat de ied să fie mulș, deoarece acea jumătate a ugerului poate rămâne voluminoasă, ceea ce duce la formarea ugerului asimetric (o jumătate mică și una mare) pe toată viața productivă. O altă alternativă este alptarea ieșilor din fatari triple la caprele cu fatari singulare.

Având în vedere că la caprele cu fatari multiple producția de lapte nu crește în raport cu numărul ieșilor fatati, aceștia realizează sporuri medii cu 30-45% mai mici comparativ cu ieșii din fatari simple. Aceste diferențe se reduc prin aplicarea furajării stimulative care compensează o parte din deficitul de lapte prin consumul de concentrate și de fân. După întarcare, ieșii din fatarile duble valorifică mai intens și mai bine furajele, astfel că până în toamna ating aceeași greutate ca și ieșii din fatari simple.

Caprele întreținute în condiții precare după întarcarea produsilor întarcesc și ele foarte repede, din cauza epuizării rezervelor corporale de grăsime și a slăbirii organismului.

? Longevitatea productivă exprimată prin vârsta până la care exploatarea rămâne rentabilă este într-o strânsă relație cu constituția animalului și influențează cantitatea de lapte pe durata vieții. Se consideră că exploatarea este ineficientă când producția de lapte regresează până la nivelul primei lactații. Caprele cu o constituție fină spre robustă și care sunt întreținute pe pasuni bogate au o longevitate productivă mai mare decât cele cu constituție fină și care se întrețin în stabulație.

Sorin Octavian VOIA